



ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А



Прэзідэнт крытыкаваў ход уборачнай у Гродзенскай вобласці

«Мяне Гродзенская вобласць не ўразіла. Я псіхалагічна ўжо настроіўся на набліжэнне да завяршэння уборкі, але, пралітаючы над Ваўкавыскім, Свіслацкім, Астравецкім раёнамі, убачыў, што вельмі шмат палёў не убрана», — сказаў кіраўнік дзяржавы. «Мы прывыклі, што вы, гродзенцы, заўсёды працуеце хутка, аператыўна. А тут — уражанне сярэдняе. Я чакаў лепшага», — дадаў ён.

Прэзідэнт яшчэ раз падкрэсліў неабходнасць хуткіх тэмпаў уборкі ўраджаю. «Трэба імкнуцца да таго, каб мы збіралі 6 працэнтаў у дзень — не менш», — падкрэсліў ён.

Аляксандр Лукашэнка зноў узяў пытанне перапрацоўкі саломы. Ён адзначыў, што ў многіх гаспадарках вобласці ён таксама назіраў нерацыянальнае выкарыстанне саломы.

Цяпер у Гродзенскай вобласці засталася ўбраць 38 працэнтаў збожжавых. Сярэдняя ўраджайнасць па рэгіёне складае 47,7 ц/га — гэта на ўзроўні мінулага года. Паводле слоў губернатара Уладзіміра Саўчанкі, у гэтым годзе ў вобласці плануецца атрымаць ураджай 1,6 млн тон збожжа (без уліку фермерскіх гаспадарак). Чакаецца, што і кукурузы будзе сабрана больш (у 2008 годзе — 250 тыс. тон).

Прэзідэнт запатрабаваў разабрацца з праблемамі якасці беларускай сельгастэхнікі. Кіраўнік дзяржавы асабліва падкрэсліў неабходнасць устаранення праблем з камбайнамі «Лідаграпраммаша». «Я быў на Гомельшчыне, і там няма ніводнай скаргі на гомельскія камбайны. А тут камбайн з нямецкімі камплектаваннямі. Дык чаму ж яны выходзяць са строку?» — абурўся Прэзідэнт.

У час наведвання рэгіёну Аляксандру Лукашэнку было даложа на аб зрыне пастайкі гаспадаркам Гродзенскай вобласці 30 камбайнаў «Ліда-1600». Прычына — у затрымыцы паставак камплектуючых. Кіраўнік дзяржавы, каментуючы гэты факт, заявіў: «Разбіраўцеся прычыны і гэтым падпрыемствам, з яго кіраўніцтвам».

Аляксандр Лукашэнка выказаў незадавальненне тым, што ўзровень якасці некаторых беларускіх камбайнаў, а таксама зернеўшыхлак выклікае нараканні. «Сёння крызіс. Нам важныя пастайкі на ўнутраны рынак. Чаму ідзе няяксы тавар?» — задаў пытанне Прэзідэнт і даручыў губернатара Гродзенскай вобласці Уладзіміру Саўчанку з гэтым уважліва разабрацца, а калі трэба — прыцягнуць да праблемы людзей з цэнтра.

Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА. (Працяг тэмы на 2-й стар.)



Уборка на палетках (агракомбінат «Ждановічы» Мінскага раёна.

Фота: А. Асташкевіч/Мінск-24

ЖНІВО НОН-СТОП

НА СЛыхУ

КАЛІ БУДУЦЬ ПАВЯЛІЧАНЫ КАМУНАЛЬНЫЯ ТАРИФЫ?

Як ужо паведамлялася, Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі накіравала ва Урад пралановы наконт павышэння «кватэрных» плацяжоў. Агульны рост чакаецца ў межах трох долараў. Пры гэтым, як паведамляе карэспандэнт «Звязды» — начальнік упраўлення эканомікі Мінжылкамунагаса Алена Дудзінская, у разлік бярыцца стандартнае двухпакетнае кватэра агульнай плошчай 48 квадратных метраў з трыма жытхарамі.

Спецыяліст адзначыла пазіцыі, па якіх магчымы рост плацяжоў: водазабеспячэнне, каналізацыя, тэхнічнае абслугоўванне, вываз і аб'ясходжванне цвёрдых бытавых адходаў. Гэтыя паслугі займаюць найменшую «вагу» ў жыроўках жайроў і рэальны рост разлікаў насельніцтва (пры ўмове, што кватэра абсталявана лічбынкі) складае 4-5 тысяч рублёў. Нават такіх невялікіх грошы дазваляць пазуны чынам палепшыць фінансавы становішча камунальных арганізацый.

Тым не менш разшэне аб павелічэнні камунальных плацяжоў пакуль не прынятае. Як заявіла Алена Дудзінская, такі крок заўсёды павінен судзіцца з ростам даходаў насельніцтва.

Мікалай ЛІТВИНАЎ.

Тэае правы

«ТОП-ДВАЦЦАТКА» ПЕНСІЙНЫХ ПЫТАННЯЎ

Як вядома, пенсію атрымлівае кожны чацвёрты грамадзянін Беларусі, пры гэтым штогод выходзяць на заслужаны адпачынак сотні тысяч чалавек. А адсюль — павышэнне цікавасць да гэтай тэмы. Пытанні тут заўсёды ўзнікае шмат. І разабрацца з найбольш папулярнымі з іх мы паспрабуем з дапамогай намесніка начальніка аддзела прызначэння і выплаты пенсій Камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Міназдравыканска Волга Анатольёўны ШЫНІРЭЙ.

1. Ці дае стаж навучанне?
— Закон «Аб пенсійным забеспячэнні» прадугледжвае магчымасць уключэння ў стаж працы для прызначэння пенсіі перыяду навучанна на дзённай форме ва ўстановах, што забеспячаюць атрыманне прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі, павышэнне кваліфікацыі і перападрыхтоўку адукацы, а таксама перыяду дзённага навучанна ў аспірантурі, клінічнай арынатурі, дактарантурі.

Пры гэтым час навучанна на дзённай форме ў пералічаных установах пацвярджаецца дакументамі аб адукацыі ці кваліфікацыі, а таксама дакументамі, якія выдаюцца архівамі і ўтрымліваюць звесткі аб перыяд навучанна. Апроч таго, у якасці пацвярджэння можа прымяцца працоўная кніжка — пры ўмове, што тут зроблены запіс аб навучанні на падставе дыплома, пасведчання ці атэстата з указаннем яго нумара і даты выданні.

2. Што залічаць беспрацоўным?
— Перыяд атрыманна дапамогі па беспрацоўі сапраўды ўключаецца ў стаж. Аднак для заліку тут вызначаны пэўны «ліміт» — не больш за 6 месяцаў у суме.

3. Ці працягвае стаж праца пасля прызначэння старога чалавека?
— Праўда. Аднак пры гэтым узрост пажылога чалавека павінен быць не меншым за 80 гадоў і да таго ж сам стары мусіць мець патрэбу ў доглядзе паводле заключэння адпаведных устаноў аховы здароўя.

4. Ці трэба збіраць якія-небудзь пацвярджальныя даведкі аб стажы пры наяўнасці працоўнай кніжкі?

— Асноўным дакументам, што пацвярджае стаж працы да 1 студзеня 2003 года, з'яўляецца менавіта працоўная кніжка. І збіраць якія-небудзь даведкі дакладна толькі ў выпадку, калі ў кніжцы або ўтрымліваюцца няпоўныя ці недакладныя звесткі (скажам, пазначаны не той год прыёму на працу, у запісе аб звальненні няма спасылкі на дату і нумар загада, ёсць выпраўленні і г. д.), або адсутнічаюць запісы аб поўных адрэхах працоўнай дзейнасці. У такіх выпадках у пацвярджэнне перыяду працы прымаюцца даведкі, якія выдаюцца на падставе загада, асабістых рахункаў, ведамасцяў на выдачу зарплаты ці іншых дакументаў, дзе ёсць патрэбныя звесткі.

Аднак пры гэтым трэба мець на ўвазе, што перыяд працы з 1 ліпеня 1998 года па 1 студзеня 2003 года ўсё ж трэба пацвярджаць даведкай працадаўцы аб выплате ўзносу на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне і аб сумах заробку, з якога гэты ўзнос утрымліваўся, а перыяд працы пасля 1 студзеня 2003 года — звесткамі індывідуальнага персаніфікаванага ўліку з рэгіянальных аддзяленняў Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва.

5. Як улічвае на пенсію стаж?
— Пры стажы 25 гадоў у мужчын і 20 гадоў у жанчын пенсія па ўзросце вызначаецца ў 55 % сярэднямесячнага заробку, але пры гэтым — не ніжэй за мінімальны памер пенсіі. Далей за кожны поўны год стажы звыш 25 гадоў у мужчын і звыш 20 гадоў у жанчын (а таксама за кожны поўны год стажу працы з асабістымі ўмовамі паводле спіса №1 звыш 10 гадоў у мужчын і звыш 7 гадоў у жанчын)

пенсія павялічваецца на 1 % заробку, але не менш чым на 1 % мінімальнага памеру пенсіі. Прычым заканадаўства вызначае: у цэлым такое павелічэнне робіцца ў межах 20 % заробку.

6. Ці залежыць памер пенсіі ад бесперапыннага стажу?
— Не. Бесперапынны стаж на памер пенсіі цяпер ніяк не ўплывае — сёння бярыцца пад увагу толькі агульная працягласць стажу.

7. Ці павялічвае стаж праца пасля прызначэння пенсіі?
— Паводле заканадаўства, праца пасля дасягнення агульнаўсталяванага пенсійнага ўзросту залічваецца ў стаж толькі ў адным выпадку — калі ў гэты час не ажыццяўляецца выплата пенсіі.

8. Як правярыць, ці плаціць прыватная фірма ўзносы на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне?
— Гэта пытанне вельмі важнае, бо варта заўважыць: пасля 1 ліпеня 1998 года ў стаж «ідзе» толькі праца, за час якой выплачваюцца састах. Таму калі ёсць сумненні наконт выплаты прыватнай фірмай, можна звярнуцца ў раённае аддзяленне Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва і папрасіць, каб там далі неабходныя звесткі.

9. Што гудзе працоўны пенсіянер?
— У перыяд працы (у тым ліку па дагаворы падраду) або падпрывільнага дзейнасці не выплачваюцца пенсія, якая разлічваецца з індывідуальнага каэфіцыента звыш 1,3. Аднак, у выпадку працаўладкавання пэўныя страты маюць толькі пенсіянеры з больш высокім каэфіцыентам.

Пры гэтым працоўны пенсіянер з каэфіцыентам менш за 1,3 у выпадку працаўладкавання ніякіх «страт» мець не будзе. Як не зменшыцца (незалежна ад каэфіцыента) і пенсія асобаў, якія непасрэдна ўсталяваныя пэўныя страты маюць толькі пенсіянеры з больш высокім каэфіцыентам.

10. Як пазначыць ад «пасткі» з пералатнай?
— Калі працаўладкоўваецца пенсіянер з каэфіцыентам больш за 1,3, памер пенсійных выплаты яму павінен зніжацца. Прычым сваё сама сама факт працоўнай дзейнасці не атрымаецца — аб ім «падкажа» індывідуальны (персаніфікаваны) ўлік.

Таму калі пенсія ў пенсіянера з каэфіцыентам больш за 1,3 зменшылася сваёсасова і не ўзнікла «пералатна» (яе ўсё адно дзядзечка вяртаць), нялішне нагадаць працадаўцы, што ён павінен паведаміць аб працаўладкаванні ў раёны орган па працы, занятасці і сацыяльнай абароне, які ажыццяўляе выплату пенсіі, на працягу 5 дзён. А калі працадаўца гэты абавязак не выканае, то зробіць такое павелічэнне павінен сам пенсіянер.

11. Ці існуюць «надбайкі» малалетнім вязням?
— Былыя вязні фашысцкіх канцлагераў, гэта і іншых месцаў прымусовага ўтрымання, якія не здзейснілі падчас вайны зланыстваў супраць Радзімы, маюць права на даплату — у памеры 100 % мінімальнага пенсіі па ўзросце. У сваю чаргу мінімальнага пенсія на ўзросце вызначана ў 25 % бюджэту пражыткавага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва. Інакш кажучы, са жніўня памер павышэнна былым вязням складае 62 535 рублёў.

12. Што дапаляць донору?
— Донарам, узнагароджаны знакам «Ганаровы донар Рэспублікі Беларусь», «Ганаровы донар СССР» ці «Ганаровы донар Таварыства Чырвонага Крыжа БССР», пасля дасягнення агульнаўсталяванага ўзросту вызначаецца павышэнне — у памеры 40 % мінімальнага пенсіі па ўзросце. Са жніўня памер такога павышэнна адпавядае 25 010 рублёў.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Дэкрэт № 10: рэзананс

ЗАДЗЕЛ НА БУДУЧЫНЮ

Намеснік старшын камітэта эканомікі Брэсцкага аблвыканкама Леанід МАРТЫНЮК лічыць, што з выыхад у свет Дэкрэта Прэзідэнта № 10 з'явіліся большыя глыбокія падставы для прадастаўлення прэфэрэнцый патэнцыяльным інвестарам у эканоміку нашай краіны. Відэаочна, што мэтай прынцыпа гэтага дакумента было стварэнне дадатковых умоў для прыцягнення інвестыцыі. Гэта вынікала са зместу дакумента. Што ў першую чаргу цікавіць дзелагога чалавека, які хоча разгарнуць вытворчасць? Магчымаць набываць ці арэнды участка зямлі. Цяпер стала магчыма атрымаць зямельны надзел без аўкцыёну, распачынаць будаўніцтва, а дакументы на адвод зямельнага участка афармляць паэтапа. Вялікая справа таксама — вызваленне ад мытных пошлінаў, ад падатку на дабаўленую вартасць, а ў некаторых выпадках — і ад мясцовых падаткаў і збораў.

— **Можна сказаць, што названы Дэкрэт стаў крокам наперад у інвестыцыйнай дзейнасці органаў улады нашай краіны?**
— Я так не гаварыў бы, а то можа скласлася ўражанне, што раней мы тапталіся на месцы, а зараз нарэшце зрабілі крок. Работа влася і раней. І названы дакумент стаў лагічным яе працягам, працягам у святле патрабаванняў часу. Настаў час палепшыць умовы для дзейнасці інвестара, зрабіць іх больш прывабнымі. Але нават з прыняццем свочасовых патрэбных дакументаў не варта чакаць, што інвестары самі валам паваліць. Зноў жа патрэбна пастаянная карптыўная работа па іх пошукі, інфармаванні і прыцягненні ў рэгіёны нашай краіны. Прынятыя дакументы — задел на будучыню. Станоўчым момантам новага дакумента з'яўляецца і тое, што ён дае права заключэння інвестыцыйнага дагавор на падставе расшэнна аблвыканкама. Значыць, працедура правядзення магчымага праекта ў жыццё спростаецца.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ЗАПАСЫ ГАТОВАЙ ПРАДУКЦЫІ НА СКЛАДАХ МІНСКІХ ПРАДПРЫЕМСТВАў СКАРАЧАЮЦА

Паводле звестак маніторынгу, з 30 ліпеня па 5 жніўня валаўтваральныя прадпрыемствы Мінска выработілі прадукцыі на 150 млрд рублёў. Найбольшы рост адзначаны на аўтамабільным, трактарным заводах і заводзе колавых цягачоў. Запасы на 5 жніўня ў параўнанні з 30 ліпеня скараціліся на 7,2 млрд рублёў. Станоўчая дынаміка назіраецца па наступных таварных пазіцыях: грузавыя аўтамабілі — 82 адзінкі, аўтобусы — 11, прычэпы і паўпрычэпы — 57, трактары — 157, рухавікі — 288, пагрузчыкі — 15, халадзільнікі і маразільнікі — 13 389 адзінкаў, пральныя машыны — 640.

Наталля ЗАЯЦ, «Мінск—Навіны».

Пазнай свой край

У БУСЛІНЫМ ЦАРСТВЕ ТУТ МОЖНА ЗГУБІЦЦА Ў ТРАВАХ І ПАВУДЗІЦЬ У ЛЕСЕ

Пераправа, бераг левы, бераг правы

На пароме перапраўляемца праз Прыпяць, з аднаго боку ракі — эксперыментальная лесапаліўнічная гаспадарка і сельскагаспадарчы комплекс «Ляскавічы», з другога — ахоўная тэрыторыя, куды могуць патрапіць толькі супрацоўнікі Нацыянальнага парку «Прыпяцкі» і арганізаваныя групы турыстаў. «Экалагічны» бок па вясне становіцца недаступным пешаму спадарожніку, юнымі паглынае рака. Вясной Прыпяць завітвае ў шыкоўную дубраву, векавыя дубы прыга-

жуны месяцамі стаць «па калена» ў вадзе. Зараз Прыпяць адступіла, але паўсюль балотыстыя плямы, і азёры з бязлікімі-лілеямі, якія «закрываюцца» на ноч і хаваюцца ад дажджу.

Тут, на Палессі, захаваліся ўнікальныя сялібы. Раней мясцовыя бабўлькі казалі, што ведаюць, дзе ракі зямлі. А пачынаўся ён недалёка ад іх вёскі, за трынаговымі краямі, за дрыгвой. Балотныя куніны і цяпер падступаюць да вёсак, а па вясне, калі разліваецца Прыпяць, пад вадой аказваюцца вялікія плошчы лугоў, прасёлкавыя дарогі. Тут спрадкву людзі жылі, атывы ў любы момант да прыходу вялікай вады. Але і цяпер рака можа стаць пад вонкамі і забірацца ў дамы, і на паддашках захоўваюцца лодкі. Дарчыні, раней мясцовыя жыхары мелі па некалькі чоўнаў — адзін рыбу лавіць, другі — у гошці ездзіць, трэці (гіляр) для вялікіх перавозак.

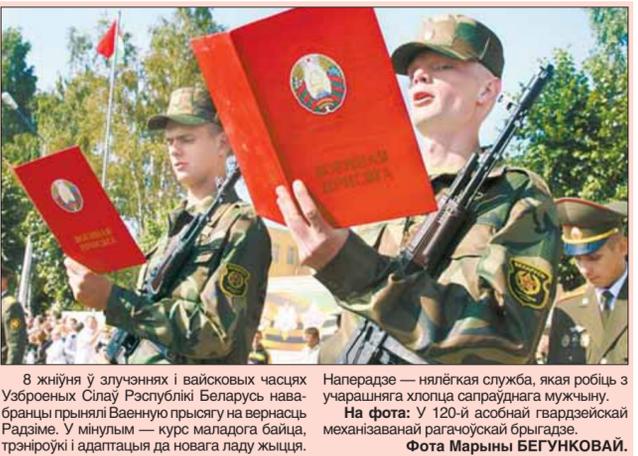
— Я памятаю, што былі такія часы, калі рыба тут наогул не цанілася, бо было яе вельмі многа, на ўсю маю вёску хапала толькі аднаго вялікага невада. Як толькі ў кагосьці заканчвалася рыба, мужчыны на выхадных выбіраліся па яе. Вярталіся з поўнай лодкай рыбы, кожны браў столькі, колькі трэба, а астатняя проста раздавалася мінакам. Любы мог падсыць і зарпнуць сабе вядзерцам, — расказвае пра свой край карэнны палешук, дырэктар Нацпарку «Прыпяцкі» Сцяпан БАМБІЗА. І распавядае пра сваю малую радзіму гэты чалавек здольны гадзінамі, ён упэўнены, што няма лепшых мясцінаў у Беларусі. Міжволі пачынаеш яму верыць.

(Заканчэнне на 2-й стар.)



Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 11.08.2009 г. (для б/н разлікаў)	Курсы замежных валют для бязвалютных разлікаў	Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. Гб» на 2009 год у рэдакцыі па самай вышэйшай цене. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.
▲ 1 долар ЗША.....2 837,00	Атэнтыва Уладзіміра Грыцкова	ААТ «Агенцтва Уладзіміра Грыцова» Уліч 100024047
▲ 1 еўра.....4 027,69	Цэнтрабанк РФ	Ліцэнзія Мінскавені № 02140/0172806
1 латвійскі лат.....5 730,73	USD.....31,6503	вяд. 03.05.2004 да 02.05.2009
1 літоўскі літ.....1 165,02	UAH.....39,3171	
1 чэшская крона.....155,66	1000 BYR.....11,2116	
1 польскі злоты.....979,46	EUR.....44,9498	
▲ 1 расійскі рубель.....89,64		
1 украінская грыўна.....352,55		

«Сапраўдныя мужчыны!»



8 жніўня ў злучэннях і вайсковых частках Узброеных Сілаў Рэспублікі Беларусь навабранцы прынялі Ваенную прысягу на вернасць Радзіме. У мінулым — курс маладога байца, трэнеркі і адаптацыя да новага ладу жыцця.

Наперадзе — нялёгкае служба, якая робіць з учарашняга хлопца сапраўднага мужчыны. **На фота:** У 120-й асобнай гвардзейскай механізаванай рагачоўскай брыгадзе. **Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.**

Аптымізацыя АПК Беларусі будзе прадоўжана за кошт узбудавання гаспадарак

Аптымізацыя аграпрамысловага комплексу Беларусі будзе прадоўжана за кошт узбудавання гаспадарак, аднак гэты працэс павінен праходзіць натуральным шляхам. Аб гэтым заявіў 8 жніўня Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, наведваючы СВК «Астремчава» Брэсцкага раёна.

У другі дзень рабочей паездкі па рэгіёнах краіны Прэзідэнт пабыў у адным з буйных прадпрыемстваў Брэсцкага раёна — СВК «Астремчава». Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ў Беларусі ёсць узоры гаспадарак, па якіх трэба выдубоваць работу ўсіх сельгаспрадпрыемстваў. «У нас ужо ёсць маса такіх узорных гаспадарак, на якія нам трэба арыентавацца ў плане структуравання зямельных угоддзяў, тэхналогій, дысцыпліны і іншага», — сказаў кіраўнік дзяржавы, у якасці аднаго з пазакласных прыкладаў прывёўшы гаспадарку СВК «Астремчава», якую ён наведаў.

Прэзідэнт падкрэсліў мэтазгоднасць паступовага ўзбудавання гаспадарак у раёнах. Атрымаліся памер гаспадаркі, з гэта пункта гледжання, каля 10 тыс. га. «Аднак штурна заганяць усіх у буйныя гаспадаркі нельга. Я катаргарычны праціўнік штурчанага ўзбудавання, калі нейкая невялікая гаспадарка працуе прыбыткова, то нахай так і застаецца», — сказаў ён. Напрыклад, аграпрам Брэсцкага раёна, паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, «структураваны як належыць», а таму «трэба ісці ў іншыя раёны і глядзець, што трэба зрабіць там». Беларусі ўладары прызнае, што раней аддаваў перавагу варыянтам невяліка маштабав гаспадарак (каля 5 тыс. га). «Але цяпер, калі мяняюцца тэхналогіі, трэба на-іншым шляхам да дысцыпліны, трэба лічыць грошы, малыя гаспадаркі не заўсёды спрацоўваюць эфектыўна. Патрэбны буйныя гаспадаркі», — падкрэсліў Прэзідэнт. Ён дадаў, што яшчэ адным фактарам, які пераконае ў неабходнасці ўзбудавання, з'яўляецца тое, што ўсё больш сельскіх жыхароў ад'язджаюць у аграгарады і гарады. «Мы не памыліліся з узбудаваннем, калі толькі не будзем праводзіць яго штурчана», — яшчэ раз падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. «Будзем ствараць вялікія комплексы зямлі і ўладкоўваць на іх вытворчасць», — дадаў ён.

Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, сёння ёсць розныя варыянты мадэляў эфектыўнага ўладкавання сельскагаспадарчых прадпрыемстваў. Ён таксама нагадаў сваё патрабаванне, што сучасныя тэхналогіі павінны ўкараняцца паўсюдна, а не толькі ў асобных гаспадарках.

У час наведвання Брэсцкага раёна Аляксандр Лукашэнка таксама закрануў пытанне тэхналогіі ўтрымання буйной рагатай жывёлы. У прыватнасці, вылас малочнага статака павінен быць зведзены да мінімуму, а вылас мяснана парод жывёлы ажыццяўляцца пераважна на непрыдатных зямлях пры поймаемых участках і луговых палях.

Прэзідэнт чарговы раз акцэнтаваў увагу на тым, што ў будучай пяцігодцы неабходна адыходзіць ад датавання сельскай гаспадаркі. «Мы будзем дапамагаць гаспадаркам толькі па сутнасці. Дзяржава павінна займацца сваім колам пытанняў: жылля, дарогі, сацыяльная сфера. А вытворчая сфера — гэта справа кіраўнікоў прадпрыемстваў».

У цэнтры ўвагі Аляксандра Лукашэнка знаходзіліся і пытанні арганізацыі работ па сушы, дапрацоўкі, захоўвання збожжа і падрыхтоўкі насеннага матэрыялу. У краіне дзейнічае 3,3 тыс. зернесушальных комплексаў і 2,3 тыс. асобных невялікіх сушылак. У гэтым годзе ўведзены ў строй 104 комплексы. У суткі перапрацоўваецца 600 тыс. тон збожжа, вільготнасць якога складае не больш як 20 працэнтаў. Кіраўнік дзяржавы было даложаена аб ходзе выканання праграмы мадэрнізацыі зернесушальных комплексаў у гаспадарках Брэсцкай вобласці.

Брэсцкі губернатар Канстанцін Сумар у размове з Прэзідэнтам узняў пытанне аб селекцыі. Ён адзначыў, што тэрмін выпрабавання выведзеных сарту насення цяпер у Беларусі вельмі вялікі — 4-5 гадоў, а поўны цыкл селекцыі складае 9-10 гадоў. З-за гэтага аячыннае расліваводства вымушана адставаць ад замежнага па тэмпах асваення новых сарту. У сувязі з гэтым старшыня аблвыканкама прапанаваў выкарыстоўваць у севазароце тэя распрацаваныя сарты, якія пакуль не прайшлі ўсю працэдuru выпрабаванняў, — гэта эканамічна час. Неабходнасць скарачэння тэрмінаў прызначылі і беларускія вучоныя. Разам з тым ёсць небяспека таго, што скарачэнне перыяду навукова-даследчых работ па выяўленні ў ўкараненні новых сарту збожжавых культур можа прывесці да пэўных негатыўных наступстваў. У гэтай сітуацыі кіраўнік дзяржавы лічыць неабходным эксперыментальным шляхам выйсці на вырашэнне гэтай праблемы. Ён таксама падкрэсліў, што тэхналогіі селекцыі насення ў Беларусі неабходна паліпшаць.

Прэзідэнт наведваў і СВК «Астремчава» з'ярыток, малочна-тварную ферму. Аляксандр Лукашэнка застаўся задаволены ўбачаным і даў высокую ацэнку рабоче брэсцкіх аграпрам.

Паводле павадзненняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

«ІНТЭЛЕКТУАЛКА» ЗАРАБЛЯЛА НА ШКОЛЬНІКАХ-ПАДАРОЖНІКАХ

У Віцебску прадпрымальная жанчына 1955 года нараджэння, якая кіруе інтэлектуальным клубам у абласным аб'яднанні пазашкольнай работы з дзецьмі і падлеткамі, на 52 мільёны «кінула» сваіх гаданцаў і іх бацькоў. Такіх крмынальных прыкладаў раней у Віцебску не было. Дзеці і іх бацькі рыхталіся пры яе дапамозе адправіцца за мяжу на адпачынак у аздараўчыя лагеры. Не атрымалася. Пры гэтым некаторыя энду былі вымушаны заплаціць за турызтычную паездку.

Як паведаміў карэспандэнт «Звязды» **начальнік раённага аддзела ўнутраных спраў Чыгуначнага раёна Віцебска Сяргей БЛАЖЭВІЧ**, у аддзел міліцыі напрыканцы чэрвеня звярнуліся па дапамогу бацькі разам з дзецьмі, якія вучацца ў віцебскіх школах і гімназіях, у Чэхію і Італію. Кошт паездкі для дзіцяці складаў 365 еўра плюс 110 тысяч беларускіх рублёў — транспартныя паслугі да беларускіх мяжы. І яшчэ 3 долары — гэта медыцынская страхоўка. Таксама з дзецьмі маглі паехаць і бацькі. Але яны ўжо павінны былі заплаціць 465 еўра і адпаведна таксама трэба было аплаціць страхоўку і праезд да мяжы. Сёлета збіраліся такім чынам некалькі груп з некалькіх школ і гімназіі абласнога цэнтра. Ахвотных паехаць «інтэлектуалка» шукала з дапамогай сваіх знаёмых настаўнікаў. Педгагі раслапоўсуджалі інфармацыю, збіралі грошы і перадавалі «інтэлектуалцы». І бацькі прыносілі грошы прама ёй на працу. Тая ў сваю чаргу праз мінескую турфірму арганізоўвала паездкі: адвозіла грошы, аформіла візы.

Паралельна «прадпрымальніца» займалася камерцыйнай дзейнасцю — мела гандлёвыя пункты ў папулярным віцебскім гандлёвым цэнтры (займалася продажаж жаноцкага адзення). Прадпрымальніца, дарчы, аформіла на сваіх сыдлах у Чэхію і Італію. Кошт паездкі ў вылататы крэдытны розным банкам — усяго болей як 10 банкам. Яна ў адным банку брала грошы, у другім аддавала. У май сабрала каля 52 мільёнаў рублёў у навучаную і бацькоў. Падумала, што за месяц

змога разлічыцца, а грошы «заклала» ў банк, каб пагадзіць крэдытныя запазычаныя. За некалькі дзён да паездкаў у школах арганізавалі бацькоўскія сходы. Але арганізатар паездкаў на іх не прыйшла...

Усяго падчас міліцэйскай праверкі ўстанавілі 35 пацярпелых, з іх 27 — вучні. Заведзена крмынальная справа. За свае дзеянні «інтэлектуалка» можа быць пазбаўлена вола на тэрмін ад 3 да 12 гадоў з канфіскацыяй маёмасці.

Цікава, што яшчэ 60 мільёнаў махлярка павінна банкам. Падаткова інспекцыі дзавязецца ўстанавіць — ці законна наогул арганізоўвалася «прадпрымальніцкая» паездка. Міліцыянеры ўжо вызначылі, што на 10—15 еўра кошт пуцёўкі ў гэтай мінескай фірме таннейшы. Самыя грошы без ведамасцяў і распісак «прадпрымальніцы» прывойска сабе. Як адзначыў начальнік РАУС, шэраг крмынальных спраў будучы завезены па факце падачы ў банк фальшывых даведкаў аб даходах. Афармляліся даведкі і на «інтэлектуалку», і на сваёжы, і на тых, хто гарантаваў банкам вяртанне крэдытаў.

Цікава, што 19 навучанцам і іх бацькам давлялося паўночна заплаціць грошы за адпачынак. Візы ў іх былі ўжо адкрыты.

Аляксандр ПУКШАНКА.

«ТОП-ДВАЦАТКА» ПЕНСІЙНЫХ ПЫТАННЯЎ

(Заканчаны)

Пачатак 11-й стар.

13. Якімі дакументамі пацвярджаецца льготны стаж?

— Цяпер пры вызначэнні права на датэрміновыя пенсіі за асаблівы ўмовы працы ці за выслугу гадоў улічваецца прафесійны і спецыяльны стаж. У прыватнасці, прафесійны стаж — гэта працягласць працы з асаблівымі ўмовамі пасля 1 студзеня 2009 года з вылічэння наймальнікам зносаў на прафесійнае пенсійнае страхаванне. Пры гэтым прафесійны стаж пацвярджаецца даведкай Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва.

14. Што рабіць, калі па месцы працы адмаўляюцца прадставіць дакументаў па вызначэнні права на пенсію?

— Калі грамадзянін не згодны з расэннем працадаўцы аб адмове ў прадставіць дакументаў па вызначэнні права на пенсію, то ён можа абскардзіць гэта рашэнне ў судзе. І, апроч таго, кошт падачы заяву на прызначэнне пенсіі непазрэдна ў раённае ўпраўленне

па працы, занятасці і сацыяльнай абароне.

Пры гэтым варта мець на ўвазе, што працадаўцы нснсуць матэрыяльную адказнасць перад пенсіеняцамі за ўрон, нанесены несвоечасова вым, няпоўным або недакладным грошамі ў адпаведным дакументаў.

15. Ці можна пайсці на датэрміновую пенсію жанчына, якая адпрацавала па Спісе № 2 вясем гадоў?

— Увогуле права на датэрміновую пенсію па Спісе № 2 ёсць у мужчынах, што маюць 12 гадоў і 6 месяцаў, а таксама ў жанчын, што маюць 10 гадоў патрэбнага стажу. Разам з гэтым выпадку закон вызначае магчымасць ранейшага выхду на пенсію пры навуанасці не менш чым паловы патрэбнага стажу: 6 гадоў і 3 месяцы ў мужчынах, а таксама 5 гадоў у жанчын.

16. У якім выпадку можа быць прызначана датэрміновыя пенсія маці, якая выхоўвала інаваліда з дзіцяці?

— Маці, якая выхоўвала інаваліда з дзіцяці не менш чым 8 гадоў да яго паўналецця, можа выйсці на пенсію ў 50-гадовым узросце — пры ўмове, што яна мае стаж працы не менш за 20 гадоў.

17. Калі на год раней?

— Заканадаўства прадугледжвае магчымасць выхду на пенсію беспрацоўна: мужчынам у 59, а жанчынам — у 54 гады. Але пры двух умовах. Першая — гэта працяглы стаж (не менш за 38 гадоў у мужчынах і 33 гады ў жанчынах), а другая — адсутнасць варыянтаў для працаўладкавання. І, да слова, датэрміновыя пенсіі па ўзросце прадставіюцца на падставе даведкі службы занятасці.

18. За які перыяд будзе разлічывацца індыўідуальны каэфіцыент заробку ў наступным годзе?

— Сёлета пенсіі вылічваюцца з заробку за любяы 15 гадоў запар з 25 апошніх гадоў працы незалежна ад перапынкуў — па выбары пенсіеняра. Прычым надалей перыяд, за які ўлічваецца заробак, а таксама перыяд, за які ён выбіраецца, павіна быць абскадзіцца гэта рашэннем працадаўцы на іх, а не на працадаўцы. Прычым надалей перыяд, за які ўлічваецца заробак, а таксама перыяд, за які ён выбіраецца, павіна быць абскадзіцца гэта рашэннем працадаўцы на іх, а не на працадаўцы.

19. Які перыяд будзе разлічывацца індыўідуальны каэфіцыент заробку ў наступным годзе?

— Сёлета пенсіі вылічваюцца з заробку за любяы 15 гадоў запар з 25 апошніх гадоў працы незалежна ад перапынкуў — па выбары пенсіеняра. Прычым надалей перыяд, за які ўлічваецца заробак, а таксама перыяд, за які ён выбіраецца, павіна быць абскадзіцца гэта рашэннем працадаўцы на іх, а не на працадаўцы.

20. Які перыяд будзе разлічывацца індыўідуальны каэфіцыент заробку ў наступным годзе?

— Сёлета пенсіі вылічваюцца з заробку за любяы 15 гадоў запар з 25 апошніх гадоў працы незалежна ад перапынкуў — па выбары пенсіеняра. Прычым надалей перыяд, за які ўлічваецца заробак, а таксама перыяд, за які ён выбіраецца, павіна быць абскадзіцца гэта рашэннем працадаўцы на іх, а не на працадаўцы.

Гучная справа

«Чаму за смерць дзяніса ў сіза ніхто не адказаў?»

Дзяніс загінуў пасля таго, як быў збіты кантралёрамі бабруйскага следчага ізалятара. Крмынальную справу хутка закрылі. Але праз некалькі гадоў следчыя усё ж даведліся пра страшныя акалічнасці смерці вязня.

Генпракуратура ўжо некалькі гадоў дабіваецца справядлівага прысуду кантралёрам, што збівалі Дзяніса. «Звязда» высвятляла, чаму «пярэваратні ў пагонах» дагэтуль на воляі.

Дзяніса Клімачова змясцілі ў бабруйскае СІЗА-5 яшчэ ў далёкім 2001 годзе. Яму было 29 гадоў. Мужчына мусіў адбыць 3-месячнае пакарэнне за нявыплату аліментуў. У няволі з Дзянісам здарылася псіхічнае расстройтва. Яго змясцілі ў камеру для неспалкоўных.

Ужо праз тыдзень «адсідкі» ў СІЗА Дзяніс загінуў пры таямнічых абставінах. Судмедэксперты паставілі дыягназ, з-за якога, на іх думку, памёр вязень — вострая недастатковасць кровазвароту, якую выклікала кардыяпалыта алкагольнага генезу. Прасцей кажучы, на думку медыкаў, Дзяніс памёр з-за... рэзкай адмовы ад алкаголю.

Мы атрымалі тэлеграму, што Дзяніс памёр, — узгадвае падрабязнасці смерці вязня яго стрыечнны сястра Алена Абрамовіч. — Калі пабачылі яго цела, то не паверылі дыягназу судмедэкспертаў. Гэта былі чорныя гематомы, кровападцікі, зламана адразу вясом рэбраў, нос перакосаны набок... І мы зразумелі, што прычына смерці Дзяніса — яго збіццё.

Але пракуратура Ленінскага раёна Бабруйска не паставіла пад сумнеў высновы судмедэкспертаў. За службовую халатнасць умоўна пакаралі гадоўнага медыка СІЗА і дзяжурнага памочніка начальніка. На гэтым справу закрылі.

— Страшныя лабы патлумачылі тым, што Дзяніс... сам сябе пакалечыў, — працягвае Алена Абрамовіч. — Судмедэксперты сцвярджалі, што ён біўся галавой, рукамі, нагамі аб сцены камеры. Але як такое магло здарыцца? Камера для неспалкоўных вязняў абшита гумай, каб яны не маглі сябе траумаваць. Пазней судмедэксперты прызналі, што гематомы Дзяніс атрымаў у выніку 33-35 кантактаў з тупымі предметам. Медыкі не выключылі, што гэта магла быць гомовай палка.

Некалькі гадоў сястра Алена дабівалася ўзнаўлення следства, нісала лісты ва ўсе інстанцыі. Плята таго як яна звярнулася ў Адміністрацыю Прэзідэнта, справай зацікавілася Генпракуратура. Праз пяць гадоў пасля здарэння правахоўным органам сталі вядомыя жадныя падрабязнасці смерці Дзяніса ў бабруйскае СІЗА.

«Супрацоўнікі СІЗА смяяліся, потым пачуліся ўдары...»

Дзяніса Клімачова збілі дзяжурныя кантралёры ў ноч яго смерці. Пра гэта паведамілі жывыя сведкі — жанчыны, якія чакалі сваіх судовых пасяджэнняў у СІЗА-5.



Армейскае фота: Дзяніс Клімачоў у цэнтры.

Праз пэўны час пра збіццё вязня загаварылі і супрацоўнікі СІЗА-5.

«Напэўна, кантралёрам захацелася пацешыцца»

Начальнік медыцынскай службы ізалятара Васіль Пугач, якога ўмоўна асудзілі за несвоечасовае аказанне дапамогі вязню, лічыць, што прычынай смерці Дзяніса Клімачова сталі моцныя лабы. «Звязда» сустрэлася з б'льшым намчедмам каля яго «хрушчоўкі» ў Бабруйску. Васіль Пугач запэўніў, што яго асудзілі, каб прыкрыць тых, па чыей віне памёр Дзяніс.

— Калі б справу раск'рылі наспраўдну, палыцелі б галовы, — разважае Васіль Пугач. — Адназначна вам скажаць, што яго збілі супрацоўнікі СІЗА, я не магу. Але тое, што яго падуштурнулі, гэта дакладна. Адно рабро зламана — баліца. А тут было зламана аж вясем. Сэрца не вытрымала. Судмедэксперт мне сказаў — справа быў удар тупым предметам, альбо гумовай палкай, альбо ботам. Адрозу ж былі зламаны чатыры рабры. Ён страціў прытомнасць, магло быць рафлектарнае спыненне сэрца. А злева чатыры рабры таксама зламаныя былі, але здарылася гэта з-за сідканна. Магчыма, Клімачова рабілі масаж сэрца. Але ён памёр.

«Дакладнасць сведчанню Хрушчынскай аб збіцці Клімачова супрацоўнікамі СІЗА пацвярджаецца паказаннямі шасці яе сукамерніц», — пазначана ў пратэсце Генпракуратуры.

Усё гэта яны схавалі да раніцы...

— Але суддзі палічылі, што гэта вы не здолелі своечасова дапамагчы вязню...

— Была ноч, мяне на той момент у СІЗА не было, ніхто не ведаў, што яго б'юць. Звычайна медыкі працуюць у ізалятара да 10 вечара.

— Падчас допытаў кантралёры ківалі, што Клімачова збівалі і да гэтай ночы...

— Фельчар аглядаў яго раніцай, было ўсё нармальна. Маглі быць гематомы, але ён вязня, вядома, не распраўна... Я не разумею, за што яго білі. Ну дзям, ну пісь (так на жаргонне называюць вязняў, у якіх здарылася псіхічнае расстройтва, — Аут.). Па матэрыялах справы яны і каталіся на ім, і ганялі яго. Напэўна, кантралёрам проста захацелася пацешыцца.

Пасля таго, як праўду пра смерць Клімачова даведліся следчыя, была завездзена новая крмынальная справа. Суд Глускага раёна судзіў кантралёра Магзавова, які непазрэдна сачыў за камерай Клімачова і выводзіў вязня ў калідор. Але да

вясці, што менавіта гэты кантралёр збіваў вязня, а з Дзяніса здзеквалася некалькі чалавек, следчыя не змаглі. Цяжкі артыкул «перавышэнне службовых абавязкаў» перакаваліфікавалі ў менш цяжкі — «бяздзяельнае службовай асобы». Такім чынам, вытворчасць крмынальнай справы ў дацывненні да Магзавова была спынена па прычыне...

«сканчэння тэрмінаў даўнасці». Іншых кантралёраў, якія здзекваліся з Клімачова, назвалі «нявызначанымі асобамі».

— Хоць СІЗА — гэта не прахадны двор, гэтых «нявызначаных асобаў», напэўна, не захацелі шукаць, — абурэацца сястра Алена Абрамовіч. — Іх прозвішчы ведае і сам Магзавоў, і я, і кожны, хто глыбока прасякнуў гэтай крмынальнай справай.

Што ж атрымоўваецца, яны дагэтуль на волю? Такая сітуацыя не задаволяла Генпракуратуру, следчыя працягваюць змагацца за сапраўднае асуджэнне тых, хто збіў Дзяніса.

«Крмынальная справа выпатрабавана для вырашэння пытання аб далейшым апратэставанні судовых пастановаў», — паведамляе Генпракуратура.

На надмагільным помніку Дзяніса тэніснага ракетка Алена Абрамовіч прывезла карэспандэнту «Звязды» на могілкі да брата Дзяніса.

На надмагільным помніку выбіты словы з песні Віктара Цоя: «Смерць вяртае таго, каб хакаць», а над гэтым надпісам — вываа тэніснай ракеткі.

— Дзяніс не быў п'яніцам, якім яго паспрабавалі выстаіць, — кажа Алена. — Ён з дзяцінства займаўся настольным тэнісам, гуляў у футбол, за свой прафсаюз увесць час удзельнічаў на абласных спаборніцтвах.

— Чаму ж ён патрапіў у СІЗА?

— Як сумленны чалавек можа не плаціць аліменты? — прама пытаемся ў сястры.

— Жонка сшыла ад яго, калі ў забяспечаных бацькоў Дзяніса згарэла хата. Сам ён звольніўся са свайго прадпрыемства, але некалькі месяцаў не мог прыллціцца на іншае. Адпаведна ўвесь гэты час не плаціў аліменты. Калі ў жонкі з'явілася прэзэнцыя, то так і сказаў — калі да такога дайшло, я павінен быць пакаранным...

У хуткім часе стане вядома, ці знойдуць «пярэваратны ў пагонах», што здзекваліся з вязня, ці пацнуцца новыя судовыя працэсы. І яшчэ не вядома, ці не пацярпеў нехта іншы за гэтыя сем з мінак гадоў, якія прайшлі ад смерці Дзяніса Клімачова.

Югэн ВАЛОШЫН. Фота аўтара і з архіва. Бабруйска — Бірча — Мінск.

БЫЛІ РАБОТНІК УКБ МІНГАРВАЖАННЯ ПРЫЧЫННЫ УРОН ДЗЯРЖАВЕ У ВР1 МЛРД

Пра гэта паведаміла оперуўнаважаны па асабліва важных справах гадоўнага ўпраўлення па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі МУС Беларусі Вераніка ПАСМЕШЕВА.

З 2005 па 2008 год былі намеснік начальніка аддзела падрыхтоўкі тэрыторый і рэканструкцыі УКБ на папярэдняй змове з кіраўніком будаўнічага прадпрыемства (выканаўцы заказу) пры падрыхтоўцы неабходнай разліковай дакументацыі па зносе аб'екта наўмысна склаклі фальшывыя акты правядзення тэндараў і завясылі расцэнкі на дэмантажныя работы.

Кар. БЕЛТА.

Абзац

▲ У Рэспубліцы Алтай Расійскай Федэрацыі загінуў турыст з Беларусі. Цэла загінулага было афіцэра 7 жніўня, а трагедыя здарылася яшчэ 4 жніўня. Турыст птануў падчас праходжання воднага маршруту пяці катэгорый складанасці на рацэ Кураган.

▲ Двое няпоўнагадовых загінулі і чввёртае атрымалі траўмы ў выніку ДТЗ на беларускіх дарогах за мінулыя выхадныя, паведаміла ў ўпраўленні ДАІ МУС Беларусі. Так, у Нясвіжскім раёне Мінскай вобласці 27-гадовы кіроўца аўтамабіля «Тайта» наеха на шасцігадовага хлопчыка, які знаходзіўся на праезнай частцы. Дзіця ад атрыманых траўмаў памерла. А ў Драгчыне 16-гадовы школьнік не справіўся з кіраваннем скутарам і пераключыў на праезнай частцы. Падлетка даставілі ў балынчу, аднак ад атрыманых пашкоджанняў ён памёр. Усяго за мінулыя выхадныя дні ў рэспубліцы адбылося 49 ДТЗ, у якіх 16 чалавек загінулі і 58 атрымалі ранены.

▲ Міліцыя выявіла асобу зламанысніка, які паведаміў аб ілжывым замінраванні адной з віцебскіх крамаў. Гэта — вучань пятага класа гарадской школы. Невядомы паведаміў, што ў будынку закладзена выбухова прылада. Сапёры, якія прыйшлі на месца, прылады не выявілі, інфармацыя не паверэдзлася. Бацькам няпоўнагадовага «тэрарыста» дзавязецца выплаціць немалы штраф.

▲ Турцыя ўзмацняе на мяжы кантроль за турыстамі. Паводле новых правілаў турэцкіх авіячынных уладаў, турысты, якія ўзджаюць у краіну, абавязаны паказаць на памежнай кантролі свае заротныя білеты, а таксама дэталёвы план паездкі па краіне. Адміністрацыя аэрапорта Анталі ўжо атрымала інструкцыі не ўпускаць у краіну турыстаў, у якіх няма заротных білетаў. Ад новаўвядзэння ў першую чаргу пацярпяць фінансавана ненадзейныя турператэры, якія адрапуюць турыстаў на адпачынак з білетаўмі ў адзін бок з-за таго, што яны маю

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й)

Ты нясі мяне, рака

Мы выпраўляемся ў падарожжа па Прыпяці. Цеплаход разразае воднае палатно колеру пэпсі. Што за сакрэты хаваюцца там, пад цёмнай вадою? У які казачны свет плывеш ты, прыгажуня Прыпяці? Хто адпачывае на тваіх залатых пясчаных косах. Хто гуляе па дымных травах у бязмежных лугах? Ці не гушкаюцца бусалкі на галінках дрэў, што навісаюць над вадою?

Не задаволеныя гулам судна, чаплі злятаюць з дрэў, што туляцца ля вады, і ляцяць кудысьці туды, у нязведаныя зялёныя свет поймай. Тут ёсць мясціны, дзе калоніі гэтых птушак пераляваюць за некалькі дзясаткаў. Дзясціць пад цёмнай вадою хаваюцца гіганцкія самы. На шматлікіх пясках адпачываюць у спакуту падавыя драпежнікі. Тут можна лавіць рыбу ў лесе (плаваць на лодках паміж дрэў, што стаяць у вадзе). У гэтых краях можна згубіцца ў травах, што ў рост чалавека, калі алені бегаюць па іх, часам віды тылькі кароны-рогі... Тады разумееш, чаму Сцяпан Мікалаевіч кажа: «Адары мяне ад гэтых мясцін, і ўсе...». І ён, і яго каманда робяць усё магчымае для гэтага краю.

Вёска, з якой не з'яжджаюць

Тут дзейнічае ўнікальная мадэль арганізацыі прыродаахоўнай тэрыторыі, калі наваколле і чалавек узаемазвязаны паміж сабой. Так, пойма Прыпяці — гэта прыродны комплекс, які створаны рукамі чалавека за тысячы гадоў. Людзі адвабівалі яе ад зараснікаў, лясой, тут склаўся сімбіёз паміж рыбай, птушкамі і чалавекам. Калі людзі не будуць касіць траву, усё зарасне кустоўям, рыба не пойдзе на нераст у мясціны, дзе гніюць травы, пералётныя птушкі будуць шукаць сабе больш прывабныя месцы.

Яшчэ ў часы Вялікага Княства Літоўскага было завездзена: калі чалавек адстае ў прыроды сабе каваляк зямлі, высек кустоў, прывіў у парадкаў — гэта зямля становіцца ягонай. Пэўныя роды мелі сваю вочную ракі. Траву рэгулярна абкошвалі, тут карміліся вялікія стайкі свойскіх жывёл, сена вазамі вывозілася на продаж. І пойма Прыпяці была настолькі дагледжаная, што можна здалёк было бачыць караблі, што плылі па разе. Але паступова той сілы мужчын з сякерамі двы косамі, жанчын, што з сярпамі выкошвалі траву паміж лозамі, не стала, і ўзбярэжжы ракі — ужо непраходныя мясціны. За некалькі гадоў шыкоўны поймаўны луг можа ператварыцца ў царства лоз. Так, людзі ўгадваюць, што калі яны вярталіся з ваіны, то не пазнавалі свайго краю. Сёння пра пойма кляпоціцца кіраўніцтва Нацпарку, яна абкошваецца, а дымнае разнатраўе ідзе на корм тутэйшым кароўкам, і малако з водарам прыпяцкіх зялёк паступова завябывае новыя рынкі, людзі, што

прачулі пра яго, спецыяльна стаяць у крамах, чакаючы прывозу. У найбліжэйшы час, напэўна, знойдзе свайго спежыўца і пакуль дэфіцытнае, але вельмі смачнае і карыснае мармуровае мяса («Прыпяцкі» толькі пачынае займацца вырошчваннем мясных цялят). Акрамя таго, што Нацпарк цалкам забяспечвае кармамі уласную гаспадарку, дык прадае яшчэ іх суседзім.

У аграгарадку Яльскавіч інтэнсіўна будуюцца жыллі, за апошняга некалькі гадоў насельніцтва тут павялічылася амаль удвая. Напэўна, ужо мінаюць часы, калі не было камяу хадзіць у школу: так, калі яшчэ зусім наўдана ў першым класе было ўсёго 4 дзіцяці, сёння іх каля 30, на ўлік па цярэнасці сёлета стала каля 30 жанчын. «Відаць, буслы носяць», — жартуе дырэктар, бо гнёзды гэтых птушак раскіданы па ўсёй вёсцы. Уласна кажучы, вёска Яльскавіч ужо і не назавеш, хоць бы таму, што інфраструктура тут не горшая, чым у гарадзе. Чыстыя, светлыя вуліцы, прыгожыя сучасныя будынкі школы, дзіцячага садка, бальніцы, пошты, банка, дагледжана, на фермах, што разваліліся, вырошчваюцца племянныя каровы, у планах на будучыню — продаж элітнага насення і элітнай жывёлы. І сёлета дзяржаўца за збожжы тут перавыкананы, а уборка яшчэ працягваецца.

Зраз Нацпарк — асноўны прадаўца для насельніцтва бліжэйшых раёнаў — Пётрыкаўскага, Жыткавіцкага, Лельчыцкага. І зарплата тут адна з самых высокіх — сярэдня перавышае 700 тысяч. Можна таму многія работнікі іншых гаспадарак падаюцца сюды на заробкі.

У Нацпарку не толькі вырошчваюць збожжа, але і перапрацоўваюць яго на мuku. Шмат людзей заняты ў дрэваперапрацоўчай галіне, прынамсі, мясцовыя паркет ужо некалькі гадоў лічыцца адной з лепшых марак у Беларусі. Прыбытак дае турызм. Гэтыя мясціны прывабляюць гэсцей 3-за мяжы, 40 працэнтаў з тых, хто прыязджае сюды гагасіць, — замежнікі. Пойты на адпачынак у «Прыпяцкі» значна перавышае прапанову, добрая доля нумароў, нават з улікам



Дырэктар Нацпарку «Прыпяцкі» Сцяпан БАМБІЗА

хозядзя ад нізкай рэпрадукцыі насення, сёньч элітнае, не эканоміць на ўгнаеннях. У выніку на кінутых палях, дзе ўжо параслі былі дрэвы, сёння збіраюцца небагія ураджай збожжавых культур, расце адна з лепшых у Беларусі кукуруза, у якой лёгка можна схавцца з галавой, на фермах, што разваліліся, вырошчваюцца племянныя каровы, у планах на будучыню — продаж элітнага насення і элітнай жывёлы. І сёлета дзяржаўца за збожжы тут перавыкананы, а уборка яшчэ працягваецца.

Зраз Нацпарк — асноўны прадаўца для насельніцтва бліжэйшых раёнаў — Пётрыкаўскага, Жыткавіцкага, Лельчыцкага. І зарплата тут адна з самых высокіх — сярэдня перавышае 700 тысяч. Можна таму многія работнікі іншых гаспадарак падаюцца сюды на заробкі.

У Нацпарку не толькі вырошчваюць збожжа, але і перапрацоўваюць яго на мuku. Шмат людзей заняты ў дрэваперапрацоўчай галіне, прынамсі, мясцовыя паркет ужо некалькі гадоў лічыцца адной з лепшых марак у Беларусі. Прыбытак дае турызм. Гэтыя мясціны прывабляюць гэсцей 3-за мяжы, 40 працэнтаў з тых, хто прыязджае сюды гагасіць, — замежнікі. Пойты на адпачынак у «Прыпяцкі» значна перавышае прапанову, добрая доля нумароў, нават з улікам

тых, што пакуль толькі будуюцца, ужо забраніравана на некалькі месцаў наперад, рэзервуюцца месцы нават на наступны год. Дарэчы, адзі з лепшых турыцкіх комплексаў «Яльскавічы» аздоблены разбой, і «смачна» па-дызайнерску аформлены, — гэта былая... камяніца. Цяпер у Яльскавічах будуецца новая гасцініца, і ў хуткім часе больш людзей змогуць захапіцца гэтым краем, катацца на цепенлоках, вудзіць на Прыпяці. Рыхтуюцца тут і новае «прынада» для турыстаў — сафары-парк, дзе можна будзе з машыны фатаграфавать дзікіх жывёл. Прынамсі, сафары па-беларуску будзе адметным у Еўропе, парк зойме плошчу больш чым у 5 тысяч гектараў. Цяпер гэта тэрыторыя агароджана, тут ствараюцца кармушкі, будуюцца вышкі, на якіх можна будзе зазіраць, каб назіраць за жывёламі. Лугі тут чаргуюцца з палімі, спецыяльна засяянымі для падаржкі. Мы толькі заехалі ў сафары-парк — і адразу ж на полі заўважылі двух дзікоў і двух аленяў, яшчэ хвіліна — і паважна сыходзіць далей ад дарогі тры рагачы, далей — наогул па полі нясецца статак у некалькі дзясаткаў аленяў. Ачужванне, што трапіліся на парад дзікіх жывёл...

Свае культурныя палі ёсць і ў жывёл, які ў сафары не ўдзельнічаюць. Не ўсе палі з пасевамі загароджаныя, асобныя спецыяльна пакінуты, каб там маглі збіраць ураджай дзікі. Развіццё сельскай гаспадаркі дазволіць весці паліўніцкую гаспадарку на больш высокім узроўні. Па павялічэння кармавая база, і паліўны дзікіх жывёл у «Прыпяцкі» хутка павялічаецца.

«Добра гаварыць пра экалогію, калі нешта ёсць «у кішэн»». Эканоміка дапамагае нам кляпаціцца аб прыродзе, — заўважае Сцяпан Бамбіза. — Калі мы ўзялі на баланс сельскагаспадарчы комплекс, вынеслі ўсе жывёлагадоўчыя фермы за межы водаахоўнай зонаў і скантрвалі ў тых мясцінах, дзе гэта не будзе шкодна. Мы разараліся з бранькарамі. У нас пачала павялічвацца колькасць рыбы. А яшчэ трэба зарабляць грошы, каб укладзіць іх у людзей, іх дабрабыт...

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ

«А дрэвы вакол садка мы пасадзім новыя...»

Звёскі Камень Валожынскае: чаму сплюваюць старыя дрэвы — бразы, клёны, ясені — вакол будынка старой школы. Яны, будучы слоў заўніка, які прыехаў да бацькі ў вёску, хоча зачынае, але месца там прыгожае, зноў жа — цэнтр населенага пункта. «Шкада, будзе праста на гэтым месцы. Работнік МНС шчыруюць ва ўсю, зразаюць дрэвы пад карань...»

Зразумела, што праста так, як кажуць, на роўным месцы, ніхто б не стаў сплюваюць дрэвы, ты больш у цэнтры вёскі. Напэўна, яны былі сапраўды старымі, магчыма, небяспечнымі для насельніцтва, спрабавалі мы высветліць у самага заўніка. Але каб ведаць інфармацыю дакладна (мясцовая камунальнага гаспадарка не мела да гэтага дачынення, як мы высветлілі, усё работы праводзілі работнікі раённага аддзялення па надзвычайных сітуацыях), патэлефанавалі ў прыёмную Валожынскага райвыканкома. Аднак тэлефонную трубку зняў сам старшыня выканкома Уладзімір Навумовіч.

— Так, гэта я даў тае расправаджанне работнікам МНС, у чыю кампетэнцыю ўваходзіць работы па сплюваючым дрэў, што з'яўляюцца небяспечнымі. Зрабіў я гэта пасля наведвання дзіцячага садка, прычым, дзёйнага, размешчанага ў цэнтры вёскі. 3-за дрэў у садку, калі заходзіш, даводзілася рухацца ці не навабмацк — такі яны давалі цень. Зноў жа — санітарны бок пытання: на дарожках, на даху будынка пасадзілі лішайнікі, а ў садку ўвесь час знаходзіліся дзеткі, наша будучыня, пра якую мы павінны дбаць. Ды і калі яшчэ колы слоў скажаць пра самі дрэвы, дык там раслі, прыклад, талі. А вы ж ведаеце, якія праблемы бываюць 3-за іх пуху? Таму і было прынята такое рашэнне. Цяпер вакол дзіцячага садка — адкрыты фон, — патлумачыў Уладзімір Антонавіч.

Паводле яго далейшых слоў, тэрыторыя вакол садка дабраўпарадкавана, будзе настаяла прыгожа агароджа. Ну і пра зялёную расліннасць не забыліся: плануецца высадзіць тут маладзенькія дрэвы — бярозу, ліпу і іншыя.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Занатоўкі мастака

Вясновы эцюд

Вясна да мастака — свята. Сонечнасць. Паціпела. Снег сыходзіць. Можна пайсці малаваць краевядзі. Я паехаў у раён, дзе прайшоў мае школьнае дзяцінства. Даўно хацелася зноўку паглядзець на заводскія краевядзі з высокай паласатай трубой. Юнаком я напісаў гэты краевяд гуашшу. Тая гуаш не захавалася. Мне, чамусьці, захацелася зноўку напісаць трубу. Бездурнасць. І ўсё ж... Я пайшоў да школы, дзе некалі вучыўся мой малодшы брат і працавала бібліятэчкара наша маці. Стаў каля школы і пачаў разглядаць трубу і наш стары раён. Мёртваколернасць была паўсюль. Шэрацць, бруднасць, нятугальнасць і цішыня. У нашым раёне ніколі нічога значнага і адметнага не было. Турма, могілкі пахавальнае бюро і розныя заводы за высокімі парканамі. Каля школы моцна пахла салераку. Малаваць расхацелася, але я ўсё роўна зрабіў некалькі накідаў з трубы. Ад школы я пайшоў у бок пахавальнага бюро, дзе некалі працаваў мае аднакурснік з мастакоў вучэльні. На чорных стужках яны пісалі залатой фарбай добрыя і цёплыя словы, адрававалі нябожчыкам. Я добра, што я не працую ў пахавальнае бюро, як добра, што я зараз паеду на метро ў цэнтр сталіцы, дзе ў сваёй майстэрні пачну пісаць краевядзі з паласатай трубой, каб пераадолець чужую і сваю мёртваколернасць.

Тасліцкі і Луўр

Парыжскі малавядышчык, блізка да леварадыкальных колаў, — Барыс Тасліцкі — напісаў у сваёй аўтабіяграфічнай кнізе: «Камуністы здавалі мне адзінымі людзьмі, здатымі абудзіць мае сімпатыі, але было агучываема, што яны хацелі спаліць Луўр». Тасліцкаму варта паверыць. Сярод тагачасных парыжскіх камуністаў былі Лежэ і Пікаса. Яны выклікалі сімпатыі малавядышчыкаў усяго свету. Не сумняваюся я і ў тым, што французскія камуністы планавалі спаліць Луўр. Можна сабе ўявіць: пра якую мы павінны дбаць. Ды і калі яшчэ колы слоў скажаць пра самі дрэвы, дык там раслі, прыклад, талі. А вы ж ведаеце, якія праблемы бываюць 3-за іх пуху? Таму і было прынята такое рашэнне. Цяпер вакол дзіцячага садка — адкрыты фон, — патлумачыў Уладзімір Антонавіч.

Паводле яго далейшых слоў, тэрыторыя вакол садка дабраўпарадкавана, будзе настаяла прыгожа агароджа. Ну і пра зялёную расліннасць не забыліся: плануецца высадзіць тут маладзенькія дрэвы — бярозу, ліпу і іншыя.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Кікалай і плач

Мікалай, наш сын, сягоння плакаў у сне... Так мне нявестка Юля казала. У сне ён доўга плакаў... Напярэдняні ён счыла дзень празаймаў падрыхтоўка да пахавання свайго любіма бабуні Жэні. Ён першы і заўважыў, што яна пачала астываць. Ён так і казаў «пачала астываць». Ён штодня ездзіў адрываць дзедка з бабаю. А тут прыехаў і знашоў бабуні Жэні нежывою. У свае трыццаць два Мікалай цалкам самастойна чалавек, і ён узяў на сябе самае цяжкае: размовы з міліцыянерамі, размовы з дактарамі, замовы ўсіх рытуальных паслуг... Я з дзіва глядзеў на сына, бо ён так спакойна і разважліва усё гэта робіў. Сам я на такое не здатны, таму ў горку хвіліну судзіцца тым, што маю дарослых дзяцей. Яны і алекваліся старэнкімі дзедкам з бабаю, а ў цяжкую хвіліну знайшлі ў сабе дастаткова мужнасці і разважлівасці... Ядзя, наша дачка, плакала, яно і зразумела. А Мікалай заплакаў толькі ў глыбокім сне...

Крэсла і месца

Для мяне самае чалавечнае з усёй мэблі — крэсла. Есць у ім аднаснасць і добразычлівасць, сукапоў і разумнасць. Калі я разглядаю карціны, дзе замасчаны Хрыстос сядзіць на камені ў шэрай пуцтылі, хочацца прапанаваць яму зручнае крэсла. Гэта ж так па-чалавечы — прапанаваць крэсла і саступаць сваё месца старэйшым і паважным людзям. Колькі там таго месца ты займаеш? А ёсць імгненне, калі вярта і яго саступіць, дзеля іншага. У кожным крэсле тоіцца чалавечнасць з саступаннем свайго месца, чым яго і каштоўнае. Адночы, на занятках па архітэктурнай кампазіцыі, мы разбіралі гульнію словаў, і ў якасці аднаўнага прыкладу гадзавы гадкі каламбур: «Садзіся, калі ласка, садзістак!» У літаратурнай газеце гэты сказ падаваўся як гумар, але, відавочна, у сказе было больш абразы, чым весялосці. Саступаць сваё месца і прапанаваць крэсла трэба з лёгкай душою, а каб так было, варта ведаць і бачыць акрэсленасць свайго месца і мець уласнае крэсла.

Адам ГЛОБУС.

МОГИЛЕВСКИЙ ГОРОДСКОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

сообщает о проведении открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность, который состоится 11 сентября 2009 года в 16.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 28а, зал заседаний

Заявления и документы принимаются уполномоченной организацией (МУГУКП «Проектное специализированное бюро») по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 28а, каб. 206 в рабочие дни с 08.00 до 17.00. Последний день приема заявлений — 07.09.2009 года до 17.00. Продажа земельных участков производится гражданам Республики Беларусь в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домов. Условия проведения аукциона — наличие не менее двух участников.

№ Лота	Адрес земельного участка	Площадь, га	Кадастровый номер	Начальная цена (руб.)	Сумма задатка (руб.)
Лот № 1	район ул. Спелюкурова № 1 по генплану	0,1090 га	740100000001004837	15 350 000	1 382 000
Лот № 2	район ул. Спелюкурова № 2 по генплану	0,1080 га	740100000001004841	15 209 000	1 369 000
Лот № 3	район ул. Спелюкурова № 3 по генплану	0,1080 га	740100000001004840	15 209 000	1 369 000
Лот № 4	район ул. Спелюкурова № 4 по генплану	0,1091 га	740100000001004839	15 364 000	1 383 000
Лот № 5	район ул. Спелюкурова № 9 по генплану	0,1200 га	740100000001004845	16 899 000	1 521 000
Лот № 6	район ул. Спелюкурова № 10 по генплану	0,1200 га	740100000001004847	16 899 000	1 521 000
Лот № 7	район ул. Спелюкурова № 11 по генплану	0,1200 га	740100000001004849	16 899 000	1 521 000
Лот № 8	пер. 1-й Ровчакова, 1	0,0921 га	740100000001004766	17 180 000	1 546 000
Лот № 9	пер. 1-й Ровчакова, 5	0,0938 га	740100000001004768	17 497 000	1 575 000
Лот № 10	пер. 1-й Ровчакова, 7	0,0942 га	740100000001004769	17 572 000	1 581 000
Лот № 11	пер. 1-й Ровчакова, 9	0,0946 га	740100000001004770	17 647 000	1 588 000
Лот № 12	пер. 1-й Ровчакова, 11	0,0973 га	740100000001004771	18 150 000	1 634 000

Строений, сооружений и инженерных коммуникаций на земельных участках нет. В радиусе 500 м имеются сети водопровода, газопровода.

Контактный телефон в г. Могилеве (80222) 22 11 63.

МОГИЛЕВСКИЙ ГОРИСПОЛКОМ СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В г. МОГИЛЕВЕ

Аукцион состоится 10 сентября 2009 года в 16.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 28а, зал заседаний

№№ лота	Адрес земельного участка	Площадь, га	Срок аренды	Цель использования	Кадастровый номер	Начальная цена (руб.)	Сумма задатка (руб.)
№ 1	улица Островского, ост. «Паликлинская № 8»	0,0125	до 1.06.2010	Установка и обслуживание торговых киосков в остановочном павильоне	740100000005000230	715 000	64 000
№ 2	улица Челюскинцев, ост. «ОАО «Могилевский ремонтный завод»	0,0180	до 1.06.2010	Установка и обслуживание торговых киосков в остановочном павильоне	740100000003005639	1 273 000	115 000
№ 3	улица Актюбинская (р-н жилого дома № 11)	0,0062	до 1.06.2010	Установка и обслуживание торгового павильона	740100000002001175	481 000	43 000
№ 4	улица Первомайская (р-н жилого дома № 40)	0,0685	50 лет	Строительство и обслуживание административно-торгового центра с объектами общественного питания (ресторан, кафе) и салоном красоты	740100000003005741	75 441 000	6 790 000

Принимать участие в аукционе могут юридические лица, индивидуальные предприниматели и граждане. При оформлении заявления и соглашения о правах и обязанностях сторон желающие принять участие в аукционе представляют: Заверенную копию платежного поручения о внесении задатка на расчетный счет Могилевского городского исполнительного комитета № 3642017441709 в филиале 700 МОУ ОАО «СБ «Беларусбанк», код 536, УНП 700123787 (разовый платеж); б) документ, удостоверяющий личность (паспорт) покупателя, а

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» ПОВТОРНО ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже изолированного помещения (вспомогательное (подсобное) помещение № 1 Н общей площадью 251,14 кв. м, инвентарный номер 500/Д-694957), принадлежащего ОАО «Камволь» и расположенного по адресу: г. Минск, ул. Солнечная, д. 30.

№ п/п	Наименование объектов	Инв. №
1.	Физкультурно-оздоровительный комплекс (общая площадь – 283,7 кв. м)	630/С-47603
2.	Котельная с навесом (общая площадь – 396,4 кв. м)	630/С-47604
3.	Детсад-ясли корпус № 1 (общая площадь – 1276,0 кв. м)	630/С-47605
4.	Трансформаторная подстанция (общая площадь – 18,0 кв. м)	630/С-47607
5.	Административно-приемный корпус (общая площадь – 101,1 кв. м)	630/С-47608
6.	Детсад-ясли на 140 мест корпус № 2 (общая площадь – 1096,1 кв. м)	630/С-47609
7.	Здание специализированное для лечебно-профилактических и санаторно-курортных целей (общая площадь – 732,4 кв. м)	630/С-49350
8.	Здание специализированное для общественного питания (общая площадь – 1749,6 кв. м)	630/С-49353
9.	Здание специализированное для лечебно-профилактических и санаторно-курортных целей (общая площадь – 735,4 кв. м)	630/С-49354
10.	Канализационно-насосная станция (общая площадь – 23,5 кв. м)	630/С-47570
11.	Склад (общая площадь – 165,1 кв. м)	
12.	Бытовое здание для обслуживающего персонала (общая площадь – 131,8 кв. м)	
13.	Кабельная линия	
14.	Внешние кабельные сети	
15.	Наружное освещение	
16.	Наружные сети тепловые, водопроводные и т.п.	
17.	Наружная канализация	
18.	Водопровод с артезианской	
19.	Водонапорная башня	
20.	Устройство подъездной автодороги	
21.	Ограждение с воротами	
22.	Противопожарный подъезд к водоему	
23.	Котел Минск-1	
24.	Котел Минск-1	
25.	Теплообменник Р-025-8,9-1Х	
26.	Лифт грузовой малый	
27.	Лифт грузовой г/л 100 кг	
28.	Таль электрическая М3-320	

Начальная цена – 2 027 030 672 белорусских рублей. Земельный участок площадью 11,75 га (в том числе: земельный участок площадью 10,3544 га, кадастровый номер 62388130098000008, земельный участок площадью 0,0232 га, кадастровый номер 62388130098000007), земельный участок площадью 1,3754 га, кадастровый номер 62388130098000009) предоставлен для эксплуатации и обслуживания зданий и сооружений детского оздоровительного лагеря «Бригантина».

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, условиями проведения аукциона; нотариально заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц); согласие сторон и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платежного документа, подтверждающего внесение задатка; а также иные документы в соответствии с условиями проведения аукциона. Задаток в размере 200 000 000 белорусских рублей перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, бульвар им. В. Мулявина, д. 6, код 15301331; УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемый объект. Порядок проведения торгов указан в условиях проведения аукциона. Аукцион состоится 26 августа 2009 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 24 августа 2009 года до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. № 6. Телефоны для справок: (017)227 48 36, 227 40 22.

Сведения об объекте республиканской собственности, подлежащем разгосударственному и приватизации

Полное и сокращенное наименование объекта разгосударствления и приватизации, его ведомственная принадлежность	Республиканское унитарное сельскохозяйственное производственное предприятие «Птицефабрика Оршанская» (РУСПП «Птицефабрика Оршанская»), Министерство
---	---

СОНЕЙКА НА КЛУМБЕ

Лечымея без лекаў

Календула лекавая (у народзе яе называюць **наготкі**) — рыжая прыгажуня з кветкавымі клумбаў — валодае цудадзейнай гаючай сілай. З даўніх часоў з яе дапамогай залечвалі раны, пазбавляліся ад гнойных запаленняў, падтрымлівалі хворас сэрца.

Наготкі нясучы ў сабе комплекс бялагічна актыўных рэчываў. Кветкі календулы змяшчаюць эфірны алей, сапаныны, караціноіды (яны і надаюць расліне яркую афарбоўку), смалістыя, горкія і дубільныя рэчывы, ксантафілы, флаваноіды. Таксама варта адзначыць наяўнасць у іх ферментаў і арганічных кіслот (яблычанага, саліцылавая).



Прэпараты календулы заспакойваюць цэнтральную нервовую сістэму, зніжаюць рэфлекторную узбуджальнасць, змяняюць артрыяльны ціск, валодаюць бактэрыцыднымі ўласцівасцямі ў дачыненні да шэрагу ўзбуджальнікаў, асабліва стафілакокаў і стрэптакокаў.

Наготкі прымяняюць пры зрэве страўніка і дванаціпапернай кіш-

кі, гастрытах, захворваннях печані і жоўцевых шляхоў, пры захворваннях сэрца, якія суправаджаюцца парушэннем рытму, пры гіпертаніі, у кліматэрычны перыяд.

Настойка, настой, мазь з календулы выкарыстоўваюцца для лечэння гнойных ранаў, фурункулаў, язваў, апёкаў, пры запаленчых захворваннях поласці рота, глоткі.

Збіраюць кошыкі наготак без кветаножак у перыяд амаль поўнага расквіцця кветак. Сушаць сыравіну ў памешканні, якое добра праветрываецца, або пад навесам, у цені.

Пры арытміі сардэчнай: 2 ч. лыжкі сухіх суквеццяў заліце 2 ш. кіпеню, настойвайце на працягу га-

дзіны, працэдзіце. Прымайце па 1/2 шклянкі 4 разы на дзень.

Пры гіпертаніі: настойвайце кветкі календулы на гаралцы на працягу тыдня, узяўшы іх у судносінах 20:100. Прымайце па 20—30 кропляў 3 разы на дзень. (Прыём настойкі пазбавляе ад галяўнога болю, паліпаўсае сон, павышае прадаўжальнасць.)

Пры клімаксе: 20 г кветак наготак заліце 1/2 шклянкі гаралкі, настойвайце 7 дзён у цёмным месцы. Прымайце па 40—50 кропляў, разведзеных у 1/3 шклянкі вады, 3 разы на дзень да яды. Асабліва настойка карысна для павышэнні ціску падчас клімаксу.

палошчучы гэтым растварам горла пры стамацыце, гінгівіце, парадантозе, танзіліце і ангіне. Такі ж раствор выкарыстоўваюць пры трэшчывых задняга праходу, практычна для ванначкі і мікраклизмаў.

Раствор двойной канцэнтрацыі (1 ч. лыжка настойкі на паўшклянкі гатаванай вады) прымяняюць для кампрэсаў і прымокач пры вочных хваробах (блефарыце, кан'юнктывіце, ячмені).

Пры грыбковых захворваннях ног: 2 ст. лыжкі кветак календулы заліце 0,5 л крутога кіпеню і дадайце ў нажну ванначку.

Падрыхтавала **Вольга ЦыбульСКАЯ**

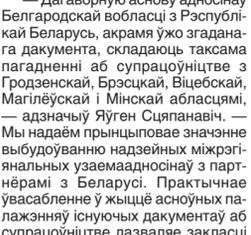
Рэгіёны Расіі — у Беларусі

Сумесны беларуска-расійскі інфармацыйна-інтэграцыйны праект Пасольства Расійскай Федэрацыі ў Рэспубліцы Беларусь і рэдакцыі газеты «Звязда»

«СУМЕСНЫЯ ПРАГРАМЫ ЦЯПЕР ПАВІННЫ НАСІЦЬ РЭВАЛЮЦЫЙНЫ ХАРАКТАР»

Яўген САЎЧАНКА:

Белародская вобласць — адна з самых маладых у Расіі. Яна была ўтворана ў 1954 годзе. Пагадненне з Рэспублікай Беларусь аб гандлёва-эканамічным, навукова-тэхнічным і культурным супрацоўніцтве гэты расійскі рэгіён падпісаў 19 лістапада 2000 года. Як выконваецца дадзены дакумент? На гэта і шэраг іншых пытанняў карэспандэнт «Звязды» папрасіў адказаць **губернатора Белародскай вобласці Яўгена САЎЧАНКУ**.

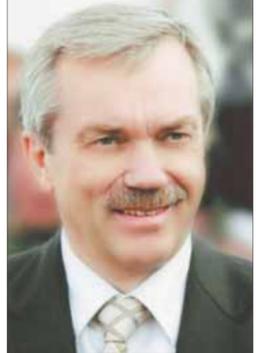


— Дагаворную аснову адносінаў Белародскай вобласці з Рэспублікай Беларусь, акрамя ўжо згаданага дакумента, складаюць таксама пагадненні аб супрацоўніцтве з Гродзенскай, Брасцкай, Віцебскай, Магілёўскай і Мінскай абласцямі, — адзначае Яўген Сяўчанка. — Мы надаём прынцыповае значэнне выбудоўванню надзейных міжрэгіянальных узаемаадносін з партнёрамі з Беларусі. Практычнае ўвасабленне ў жыццё асноўных палажэнняў існуючых дакументаў аб супрацоўніцтве дазваляе закласці трывалы фундамент даўгатэрміновых адносін у гандлёва-эканамічнай, гуманітарнай і іншых галінах. Цяпер нам трэба будзе працаваць у няпростых умовах, калі запавольваецца рост ВУП, зніжаюцца іншыя паказчыкі развіцця. Разам з тым, крызіс — добрая магчымасць для аналізу і выпрацоўкі новых падыходаў, радыкальных пераменаў у структуры эканомікі, кіраванні ёю. Развітая нарматыўна-прававая база супрацоўніцтва, магчымасці беспераходнага руху тавараў, працоўных рэсурсаў і капіталу, створаныя ў рамках Саюзнай дзяржавы, забяспечваюць неабходны перадумовы для больш цеснай эканамічнай інтэграцыі. Відавочна, што ў сённяшніх жорсткіх фінансавых і канкурэнтных умовах Беларусі і Расіі партнёрства партнёраў павінны максімальна поўна ўлічваць узаемныя інтарэсы адзін аднаго.

Крызісу нашы партнёрствы могуць супрацьстаяць толькі наладжванне выпуску больш дакладнай і канкрэтназначальнай прадукцыі, пашырэнне не наменклатурны з тым, каб прыцягнуць новых пакупнікоў. Менавіта на гэта, у сутнасці, і накі-

раванія саюзнай праграмы, што фінансуюцца з саюзнага бюджэту. Сумесныя праграмы ў галіне навукі і тэхналогіяў цяпер павінны насіць рэвалюцыйны, прарыўны характар, уключаць эфектыўныя навукова-даследчыя і доследна-канструктарскія работы. Важна, каб крызіс не пры- веў да скарачэння фінансавання саюзных праграм. Неабходнасць гэтага тлумачыцца тым, што Беларусь і Расія цесна звязаныя ў многіх галінах навукі, тэхнікі і эканомікі. Неабходна зрабіць так, каб ва ўмовах крызісу адладжаная сістэма кааперацыйных сувязяў, якая аб'ядноўвае дзясяткі прадпрыемстваў у адны, па сутнасці, тэхналагічны канвее, не пацярпела і дзейнічала гэтаксама эфектыўна.

Патэнцыял развіцця эканамічных адносін вызначаецца, перш за ўсё, магчымасцямі рэалізацыі канкрэтных прадпрыемальных індэксаў і наладжвання прамых сувязяў эканамічных суб'ектаў. Белародская вобласць зацікаўлена і ўжо мае вопыт супрацоўніцтва з прадпрыемствамі Беларусі. Сёння многія беларускія тавары, створаныя як буйным, так і малым і сярэднім бізнесам, паспяхова канкуруюць на белародскім рынку з таварамі вядучых расійскіх і замежных кампаній. Гэта машыны і абсталяванне, сродкі транспарту, электраабсталяванне, угнаенні, драўніна і вырабы з яе, мэбля, тавары тэкстыльнай, швейнай прамысловасці і іншыя. У нашай вобласці актыўную работу па пашырэнні ўзаемных дзелавых кантактаў прадпрыемальнікаў праводзіць Белародская гандлёва-прамысловая палата. Прадпрыемствы з Беларусі з'яўляюцца пастаяннымі ўдзельнікамі выстаў, што арганізуюцца



выставачым комплексам «Белэкс-палцэнтр» Белародскай ГПП. Ужо стала традыцыяй правядзенне міжрэгіянальнай выставы «Беларусь на Белародчыне». З кожным годам інтарс беларускіх прадпрыемстваў да белародскіх выстаў расце, што відаць па ўзрастанні з года ў год колькасці ўдзельнікаў, якіх ужо больш як дзве тысячы.

— Якія перспектывы бачыцца вам у гэтай сувязі ў плане ўмацавання расійска-беларускіх рэгіянальных інтэграцыйных сувязяў?

— Рэгіянальнае супрацоўніцтва можна разглядаць як «школу» інтэграцыі. Працэсы, што адбываюцца ў яго рамках, істотна дапаўняюць міжрэгіянальныя намаганні ў гэтым плане. Напрамкі супрацоўніцтва могуць быць самыя розныя — ад ўзлету прадпрыемстваў у розных выставах, форумнах з мэтай абмену вопытам і наладжвання дзелавых кантактаў да ўдзелу суб'ектаў прадпрыемальніцтва ў рэалізацыі сацыяльна-эканамічных праграм, стварэння сумесных прадпрыемстваў. Дзейнасць кіраўніцтва вобласці накіраваная на далейшае развіццё гандлёва-эканамічных сувязяў

з партнёрамі Беларусі, аказанне садзейнічання зацікаўленым расійскім і беларускім арганізацыям і прадпрыемствам у наладжванні вытворчых, кааперацыйных і гандлёвых сувязяў. Можна канстатаваць, што аб'ём гэтага супрацоўніцтва наўхільна расце, пашыраецца яго географія і змястоўнае напавненне. І мы бачым сваю асноўную задачу ў тым, каб умяшчаць садзейнічаць яго далейшаму дынамічнаму развіццю. Дастаткова адзначыць, што знешнегандлёвы сувязі Белародскай вобласці з Рэспублікай Беларусь знаходзяцца ў пастаянным развіцці, назіраецца тэндэнцыя стабільнага росту ўзаемнага гандлю. А рост аб'ёмаў гандлю — гэта рост беларускай і расійскай эканомікі, напавненне бюджэту нашых дзяржаваў, паліпшэнне дабрабыту насельніцтва.

У 2008 годзе ўзаемны тавараоборот павялічыўся на 53 працэнты і склаў 198,2 мільёна долараў, з іх: экспарт — 143,6; імпарт — 54,6 мільёна долараў. Больш за сто прадпрыемстваў вобласці пастаўлялі сваю прадукцыю ў Беларусь. У таварнай структуры экспарту асноўнае месца займалі чорныя металы: 61 працэнт агульнага аб'ёму паставак. Пастаўляліся таксама жалезарудныя акачшы, энергетычнае абсталяванне, транспартныя сродкі, абсталяванне, лакафарбавыя прадукцыі, абрашчаныя матэрыялы, крэйда, лекавыя сродкі, кандытарскія тлушчы, мукамольнакрупная і малочная прадукцыя. З Беларусі імпартавалі машыны і абсталяванне, сродкі транспарту, электраабсталяванне, фармацэўтычнае прадукцыю, угнаенні, драўніна і вырабы з яе, мэбля.

У аснове такой актыўнай дынамікі прымяляюцца і рэалізацыя сацыяльна-эканамічных праграм, стварэння сумесных прадпрыемстваў. Дзейнасць кіраўніцтва вобласці накіраваная на далейшае развіццё гандлёва-эканамічных сувязяў

Белародскай вобласці, канцэнтраваныя рэсурсаў на прырытэтных кірунках раскрываюць дадатковыя магчымасці для далейшага росту паказчыкаў узаемнага гандлю, пашырэння ўсебаковых эканамічных сувязяў. Да таго ж умовах нашай вобласці асабліва актуальнасць мае памежнае міжрэгіянальнае супрацоўніцтва, тут накоплены вопыт, які заслугоўвае ўвагі.

У прыватнасці, выканкам Савета кіраўнікоў памежных абласцей Рэспублікі Беларусь, Расійскай Федэрацыі і Украіны арганізацыйна падтрымлівае і пастаянна ўдзельнічае ў мерапрыемствах, накіраваных на развіццё і ўмацаванне супрацоўніцтва, пошук новых формаў узаемадзейня славянскіх дзяржаў. Так, па яго ініцыятыве ў Харкаве 15 красавіка 2008 года адбылося Устаноўчае пасяджэнне прэзідэнтаў рэгіянальных гандлёва-прамысловых палат па стварэнні Дзелавога савета палат беларуска-расійска-украінскага памежжа, асноўнай мэтай якой з'яўляецца ўсебаковае садзейнічэнне прадпрыемствам і арганізацыям нашых краін ва ўстанавленні новых і ўмацаванні існуючых дзелавых сувязяў, развіццё гандлёвай і фінансавай інфраструктуры памежжа. Хацелася б, каб сумесная работа гандлёва-прамысловых палат на ўзроўні шляху стала больш канструктыўнай, напавялялася новымі канкрэтнымі планами і, адпаведна, вынікамі.

— Як у сённяшніх умовах развіваецца ўзаемадзейненне прадпрыемстваў малога і сярэдняга бізнесу?

— Спажываюць Беларусь добра вядомая прадукцыя белародскіх сярэдніх і малых прадпрыемстваў. Можна назваць таварыства з абмежаванай адказнасцю «Завод «Фарбы КВІЛ», якое вырабляе больш як сорак відаў высакаякасных лакафарбавых матэрыялаў будаўнічага, прамысловыя і бытавога прызначэння з прымяненнем унікальных сучасных тэхналогій.

акцыянернае таварыства «Влад-МіВа», якое ажыццяўляе распрацоўку і вытворчасць высакаякасных стаматалагічных матэрыялаў, што з'яўляюцца дастойным і больш танным аналагам імпартнай прадукцыі, а таксама рамонт, сэрвіснае абслугоўванне і рэалізацыя стаматалагічнага абсталявання і інструментаў. Есць намала і іншых цікавых прыкладаў.

Нельга забываць і такіх перспектывы кірунак супрацоўніцтва, які турму. На Белародчыне з 2007 года дзейнічае абласная праграма развіцця ўнутранага, сельскага турызму, якая ставіць сваёй мэтай павелічэнне патоку турыстаў у рэгіён, стварэнне інфраструктуры сельскага турызму. Мы ведаем, што Беларусь мае вялікі вопыт у гэтай сферы. Вобласць гатовая ўмацоўваць узаемасувязі ў сферы сельскага турызму — у форме ўдзелу ў выставах, фестывалях, арганізацыі сістэмы стажыровак для студэнтаў і выкладчыкаў у сферы турызму — для вярчэння і ўкаранення вопыту Рэспублікі Беларусь. Магчыма таксама прапрацоўка планнага паміж Белародскай, Харкаўскай і беларускімі абласцямі для наладжвання пастаяннага абмену матэрыялы турсыі групамі і стварэння новых турыскіх маршрутаў. Ішчымі словамі, і ва ўмовах устойлівага стабільнага росту, і ў перыяд пагаршэння эканамічнай сітуацыі, выкарыстанне сумесных крызісам, які не быўшоў бокам і нашы краіны, далейшага прадуманага, энергійнага, мэтаанкіраванага актывізацыя ўзаемавыгаднага гандлёва-эканамічнага, навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва паміж Белародскай вобласцю і рэгіёнамі Рэспублікі Беларусь, безумоўна, будзе садзейнічаць як умацаванню, мадэрнізацыі нашых эканомік, так і росту якасці жыцця нашых грамадзян.

Матэрыялы праекта падрыхтаваў да друку **Барыс ЗАЛЕСКІ**.

Валградская вобласць

Корпорация ВОЛМА — наиболее динамично развивающаяся компания на рынке строительных-отделочных материалов.

Единая технологическая цепочка от добычи гипсового камня до производства готовой продукции:

- 2 добывающих предприятия в Оренбурге и Самаре;
- 3 завода: г. Волгоград, г. Воскресенск (Московская область), г. Челябинск;
- 3 центра продаж: г. Волгоград, г. Челябинск, г. Москва (Воскресенск);
- 114 дилеров в 57 регионах России и Ближнего Зарубежья.

ВОЛМА занимает лидирующие позиции на российском рынке:

- № 1 на рынке гипсовых пазогребневых перегородочных плит /ЛГП/;
- № 2 на рынке гипсовых сухих строительных смесей;
- № 2 на рынке гипсокартонных листов /ГКЛ/.

Кроме того, ВОЛМА — это:

- лучший в России* строительный гипс (*по данным исследования Росстатистического НИИ строительных материалов им. Будникова (г. Москва);
- единственное в России производство пустотелых пазогребневых перегородочных плит стандартного размера со сквозными отверстиями;
- № 1 в России по темпам роста доли рынка ЛГП и сухих строительных смесей.

РЕШЕНИЕ НА ПОВЕРХНОСТИ!

- СУХИЕ СТРОИТЕЛЬНЫЕ СМЕСИ
- ПАЗОГРЕБНЕВЫЕ ПЕРЕГОРОДОЧНЫЕ ПЛИТЫ
- ГИПСОКАРТОННЫЕ ЛИСТЫ
- ГРУНТОВКИ

Центры продаж ООО «ВОЛМА-Маркетинг»:

Волгоград: +7/8442/ 49 39 39
 Москва: +7/495/ 349 86 20
 Воскресенск: +7/49644/40 807
 Челябинск: +7/351/ 729 87 00

Мы производим решения для создания идеальных поверхностей, и, развиваясь вместе с партнерами, создаем возможность гордиться достижениями.

www.volma.ru

ВОЛМА

www.volma.ru

ИНН 3446019558.

СЁННЯ

Месяц
Апошняя квадра 13 жніўня.
Месяц у сузор'і Авена.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дзень
Мінск	5.40	20.48	15.08
Віцебск	5.25	20.42	15.17
Магілёў	5.30	20.38	15.08
Гомель	5.32	20.30	14.58
Брэст	5.56	21.02	15.06
Гродна	6.02	20.57	14.55

Імяніны

Пр. Канстанцін, Міхаіла
Кузьмы, Серафіма.
К. Клары, Уладзіміра, Аляксандра.

Фота: Яўрэнна ПІСЦЕВІЦКА

НАДВОР'Е на зяўтра

Геамагнітны ўзрушэнні

Горад	Тэмпература	Геамагнітны ўзрушэнні
Віцебск	+11...+13°C	21 гадз. 00 гадз. 03 гадз.
Гродна	+15...+17°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Мінск	+13...+15°C	19 гадз. 00 гадз. 06 гадз.
Магілёў	+11...+13°C	15 гадз. 12 гадз. 09 гадз.
Гомель	+12...+14°C	16 гадз. 00 гадз. 03 гадз.
Брэст	+15...+17°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.

Абзначэнні:

- німа прыкметных геамагнітных узрушэнняў
- невялікія геамагнітныя узрушэнні
- слабая геамагнітная бура

...у сусядзяў

Горад	Тэмпература
Варшава	+22...+24°C
Вільнюс	+19...+21°C
Кіев	+26...+28°C
Масква	+24...+26°C
Рыга	+16...+18°C
С.-Пецярбург	+16...+18°C

11 жніўня

1895 год — у Мінску пачала працаваць першая электрастанцыя, найбуйнейшая ў Беларусі з ліку муніцыпальных. Знаходзілася яна на правым беразе Свіслачы, Гэта дазволіла ўсталяваць 390 лампачак напальвання: 140 для асявятлення вуліц, 140 у зямельным і летнім тэатрах і 110 у прыватных спажывцоў.

У 1900 годзе ў горадзе налічвалася 180 электрычных літароў.

1979 год — у паветры над Украінай сутыкнуліся два самалёты Ту-134, у выніку чаго загінулі 173 чалавекі, у тым ліку футбалісты ташкенскага «Пахтакора», якія ляцелі ў Мінск на чарговы матч чэмпіянату СССР.

«Любіць чытаць — гэта значыць абмясцаваць саюзны суму, якія непазбежна бываюць у жыцці, на гадзіны найблізкіх асалоды».

Шарль Луі Монтэск'е (1689—1755), французскі асветнік, філосаф.

Гісторыя ўзнікнення тыдня: астранамічныя вытокі

Нашы даследаванні паказалі, што зручнае ў выкарыстанні і звыклае для нашай свядомасці вымярэнне часу па тыднях, якія налічваюць сем дзён, не з'яўляецца славянскім вынаходніцтвам. Гэта адрыццё вавілонскай цывілізацыі, якое грунтавалася на пэўных астранамічных велічынях. Усход і захад Сонца далі людзям самую першую і асноўную меру часу — дзень і ноч (суткі). У тыя часы, калі людзі былі непісьменнымі, яны падлічалі колькасць пройдзеных дзён зарубкамі на палачках ці вузельчыкамі на спецыяльна прыгатаваных для гэтага вярчоўках.

Самым старажытным календаром, які з'явіўся за некалькі тысяч гадоў да н.э., быў менавіта месяцовы календар, у аснову якога быў пакладзены прамежак часу паміж аднолькавымі фазамі Месяца — ад першай чвэрці і да таго часу, калі зноў наступіць першая чвэрць новага Месяца. Гэты час складае 29,5 сутак. Паміж гэтымі фазамі праходзіла яшчэ тры фазы: Поўня, Зыбіта і Межы. Калі ўлічыць, што той час, калі Месяца з'явіўся на бацьна з Зямлі, доўжыцца каля 1,5 сутак, то працягласць часу, калі Месяца бацьна з Зямлі, складае 28 сутак. Было заўважана, што кожная фаза Месяца цягнуцца прыкладна сем сутак. Так, прамежак часу паміж аднолькавымі фазамі Месяца, які таксама называлі месяцам — у гонар нібскага свеціла, падзялілі на чатыры часткі — чвэрці. Кожная з іх складала сем дзён і атрымала назву — тыдзень.

У тым жа Старажытным Вавілоне лічылі, што кожная гадзіна сутак, якія складаюцца з 24 гадзін, знаходзіцца пад алейкай адной з вядомых на той час планет. Так, першая гадзіна першага дня сямідзённага тыдня — сёнішняя субота прысвечалася самай далёкай з планет — Сатурну, другая — Юпітеру, трыцяя — Марсу, чацвёртая — Сонцу, пятая — Венеры, шостая — Меркурью і сёмая — Луне. Восмая гадзіна прызначалася зноў Сатурну, дзевятая — Юпітеру і г.д.

Сямідзёны тыдзень Старажытнага Вавілона як адзінку вымярэння часу спачатку прынялі старажытныя іўдзеі, пазней — грэкі і рымляне. А затым ужо ад рымлян звыклі для нас тыдзень распаўсюдзілі па ўсёй Заходняй Еўропе. З цягам часу яе прыняў і арабскі Усход.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усім і ўсім!

— Яны так і казалі, што падарылі?
— Яны не казалі... Яны пладалі па 5—6 гадзін у бібліятэцы.
Чаму ён трэніруецца менавіта там, бібліятэкары бацька спытаў?

— Дзяўчына, дзе вы ўзялі такія прыгожыя ногі?
— Памыцьце. У вас такія ж будучы!

Маці прышла дадому і бачыць, што яе 5-гадовы сын гуляе з нейкімі незнаёмымі машынкамі.
Сынчочка, адкуль у цябе гэтыя машыны?
— Гэта мне ў садку хлопчыкі падарылі!

— Яны так і казалі, што падарылі?
— Яны не казалі... Яны пладалі па 5—6 гадзін у бібліятэцы.
Чаму ён трэніруецца менавіта там, бібліятэкары бацька спытаў?

А летам вам яшчэ і вяду адключым!

РАБОТНІКІ ЖУТ

Віншуюм **ЧУКОВІЧ Святлану Івануану** з 50-гадовым юбілеем!
Цудоўную дачку, класіфікацыю матулю, чулага чалавека!
Жадаем моцнага здароўя, шчасця, творчых поспехаў і ўсяго самага добрага!
Твае дзеці, муж і маці!

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрасавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Вывадацтва «Беларускі Дом друку»». ЛН № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выхадзіць 250 разоў на год. Тыраж 32.345. Індэкс 63850. Зак. № 4323. Нумар падпісанні ў 1930.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12